An aerial photograph of a lush green forested valley. A river flows through the center of the valley, and a dirt road winds along the right side. The background shows rolling hills under a cloudy sky.

Vem leder strömmen för ökad biologisk mångfald i våra vatten?

Vattenkraftens roll och
påverkan nationellt och
regionalt/lokalt i Småland

Aktuella Vattenkraftsprojekt

Regeringsuppdrag HaV

– 'Dialog Vattenkraft'

Miljösamverkan Sverige (MSS)

– Egen- & recipientkontroll Vattenkraft

Nationella

Vattenkraftsprojektet 2011-2012

Nationella Vattenkraftsprojektet 2011-2012

---

1. Dammregister (SMHI)
2. Sammanställning av påverkanstryck
3. Åtgärdsstrategi
4. Prioriteringstrategi
5. Vattenrättsliga instrument
6. Metod för bedömning av väsentlig påverkan

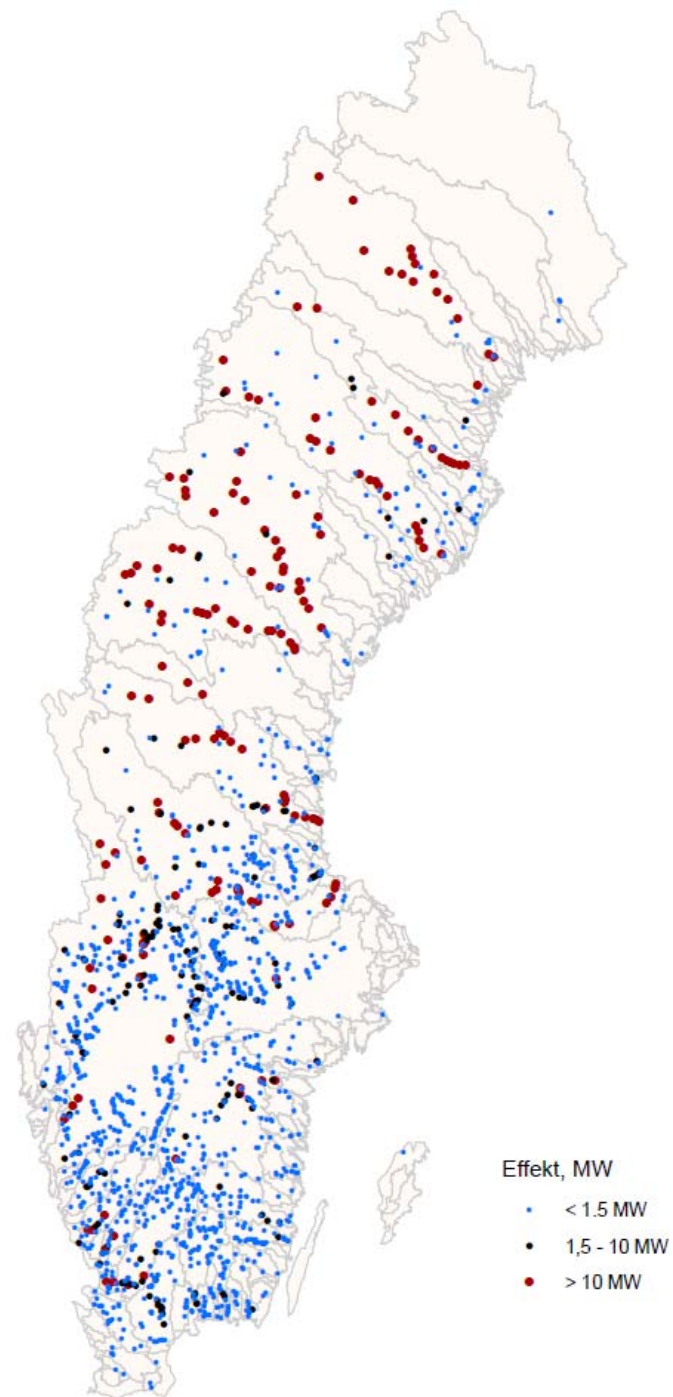
Vattenkraften i Sverige

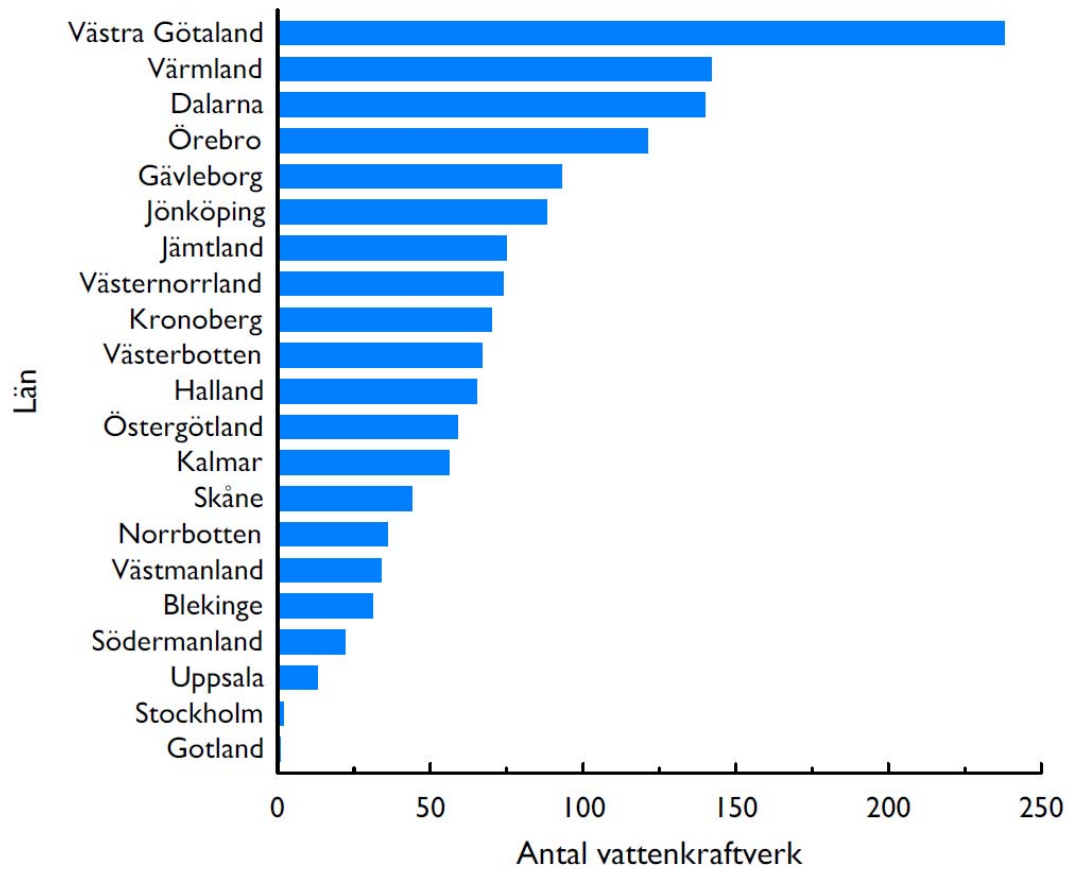
2 100 vattenkraftverk

1670 regleringsdammar

Ca 11 000 dammar i SMHI's nya Dammregister

Var finns vattenkraftverken?

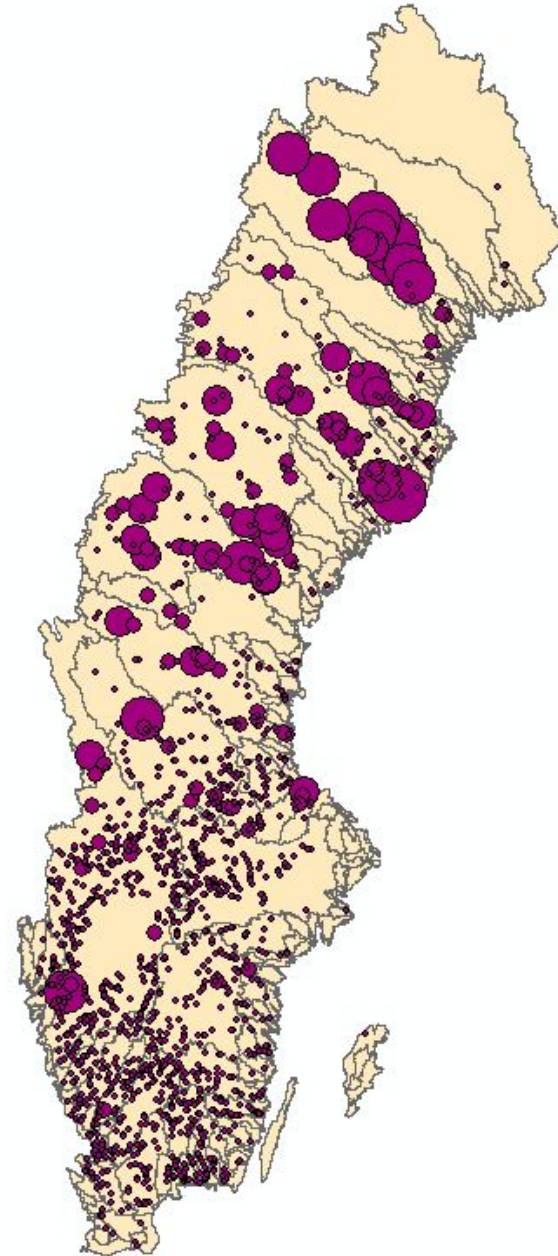
Var finns vattenkraftsproduktionen?

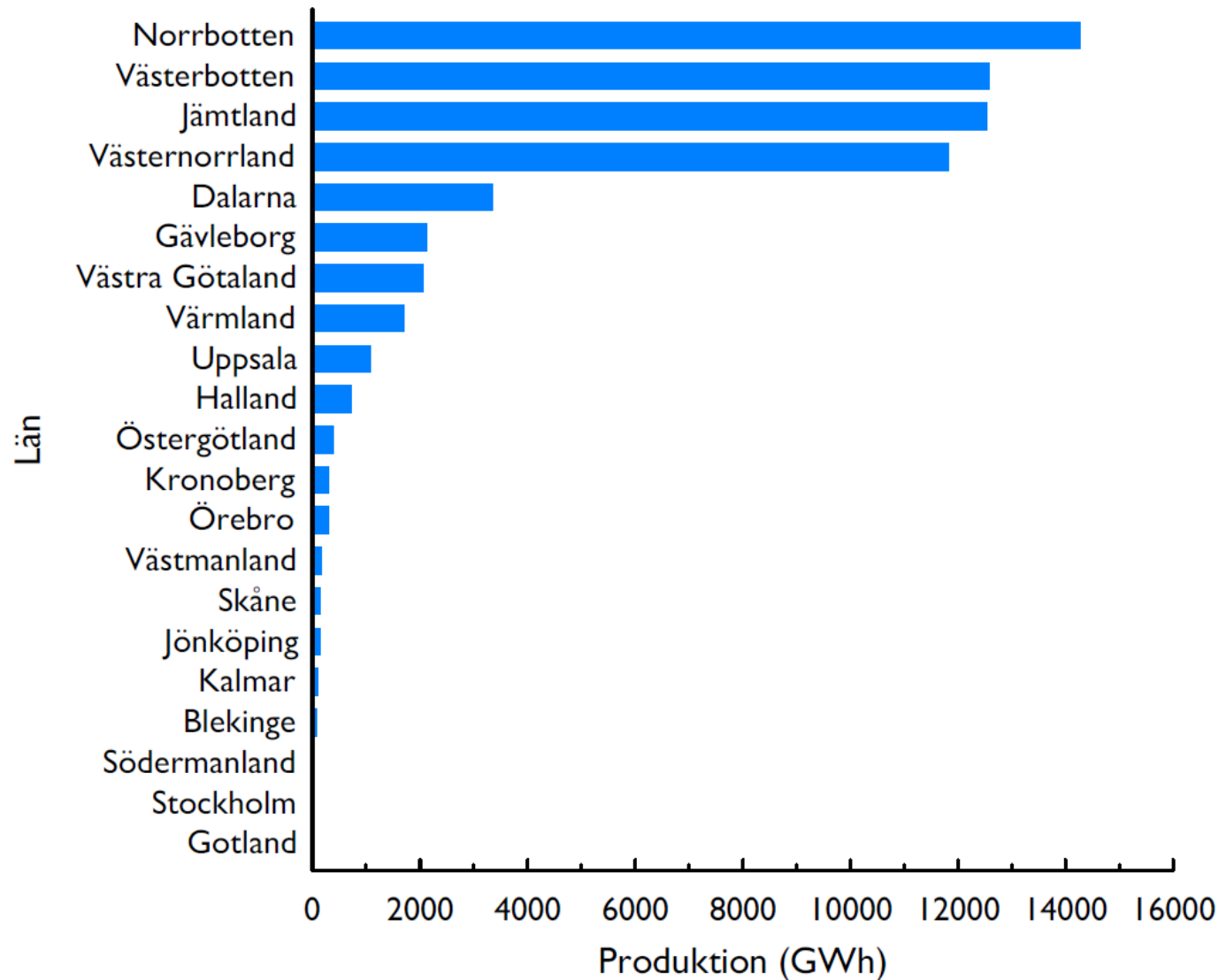
206 kraftverk över 10 MW producerar 95% av all vattenkraft

1550 småskaliga vattenkraftverk under 1 MW producerar 2% av vattenkraften

Vattenkraften står för ca 45% av Sveriges elbehov (64 TWh/år)

Var finns vattenkraftsproduktionen?

Vattenkraft - Installerad effekt

Medianstorlek	0,33 MW
Medelstorlek	10,8 MW
Standardavvikelse	47,3 MW
Minsta effekten	0.005 MW
Största effekten	977 MW
Summa	16 120 MW

Det typiska kraftverket är på 330 kW!

Kan jämföras med medelstorleken på vindkraftverken som motsvarar 680 kW (under 2011 , 1,8 MW)

Påverkan och konsekvenserna av ett kraftverk varierar

De slutgiltiga effekterna på ekosystemet varierar stort mellan olika anläggningar

Skillnader i teknisk utformning, geologiska och hydrologiska förutsättningar i avrinningsområdet, klimat, regleringspåverkan upp- och nedströms avgör

Bortsett från grundläggande principiella förändringar, kan det vara svårt att generalisera när det gäller påverkan

Det medför i sin tur att det, för att beskriva miljökonsekvenserna i anslutning till specifika anläggningar, krävs särskilda undersökningar/analyser i varje enskilt fall

Referenser och vetenskapliga studier?

- Mycket internationell vetenskaplig litteratur
- Relativt få svenska vetenskapliga studier
- Huvudsak fisk- & kontinuitetspåverkan

Vattenkraft - miljöeffekter, åtgärder och kostnader i nu reglerade vatten

Slutrapport, etapp 3, Elforsk rapport 10:90

B. Krström, O. Calles, L. Greenberg, K. Leonardsson, A. Paulrud, B. Ranneby och S. Sandberg
november 2010

ELFORSK

Energimyndigheten

 FISKERIVERKET

 NATUR
VÅRDS
VERKET

Komplexa & kumulativa effekter

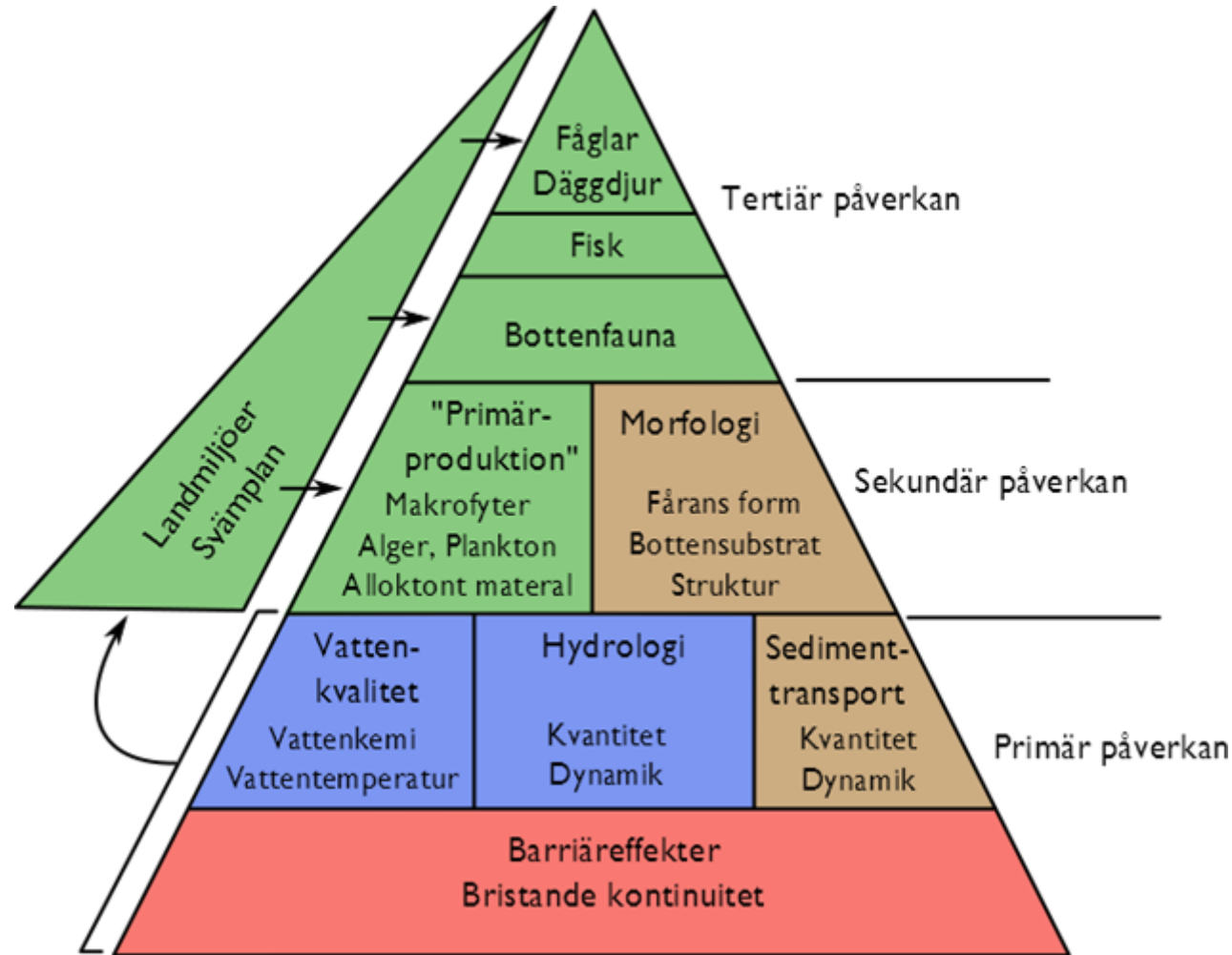
CIS Hydromorphology, Drafting group, 2006: Good practice in managing the ecological impacts of hydropower schemes; flood protection works; and works designed to facilitate navigation under the Water Framework Directive, 65 s.

Både ESHA, den europeiska branschorganisationen för småskalig vattenkraft och EUROELECTRIC, Den europeiska "Svensk Energi" var med i dafting group för detta dokument

Påverkan över tiden

Naturlighet och opåverkade förhållanden är en definitionsfråga!

Vad ska vi jämföra med när påverkan har pågått under lång tid?

Modifierad efter Petts (1984)

Vattenkraftens påverkan på akvatiska ekosystem - en litteratursammanställning

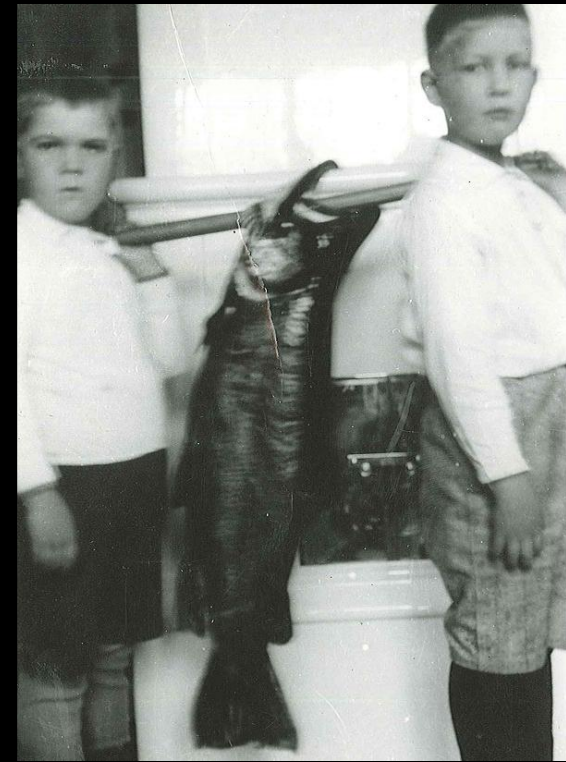
PRELIMINÄR VERSION 2012-10-18

En kioskvältare på ingång ...

UR INNEHÅLLET:

- VATTENKRAFT – PRINCIPER FÖR VERKSAMHETEN
- VATTENKRAFTANLÄGGNINGAR
- PÅVERKAN PÅ DEN AKVATISKA MILJÖN
  - BARRIÄREFFEKTER
  - HYDROLOGI
  - SEDIMENTTRANSPORT
  - VATTENTEMPERATUR OCH ISFÖRHÅLLANDEN
  - VATTENKVALITET
  - MORFOLOGI
  - PRIMÄRPRODUKTION
  - BOTTENFAUNA
  - FISK
  - INTERAKTION MED LANDMILJÖN
  - SYSTEMEFFEKTER
- UNDERSÖKNINGAR OCH BEDÖMNING AV VATTENKRAFTENS MILJÖKONSEKVENSER
- GANSKA MÅNGA LITTERATURREFERENSER

Argument för att komma framåt!

Historiska data är nödvändiga – vad har vi förlorat?

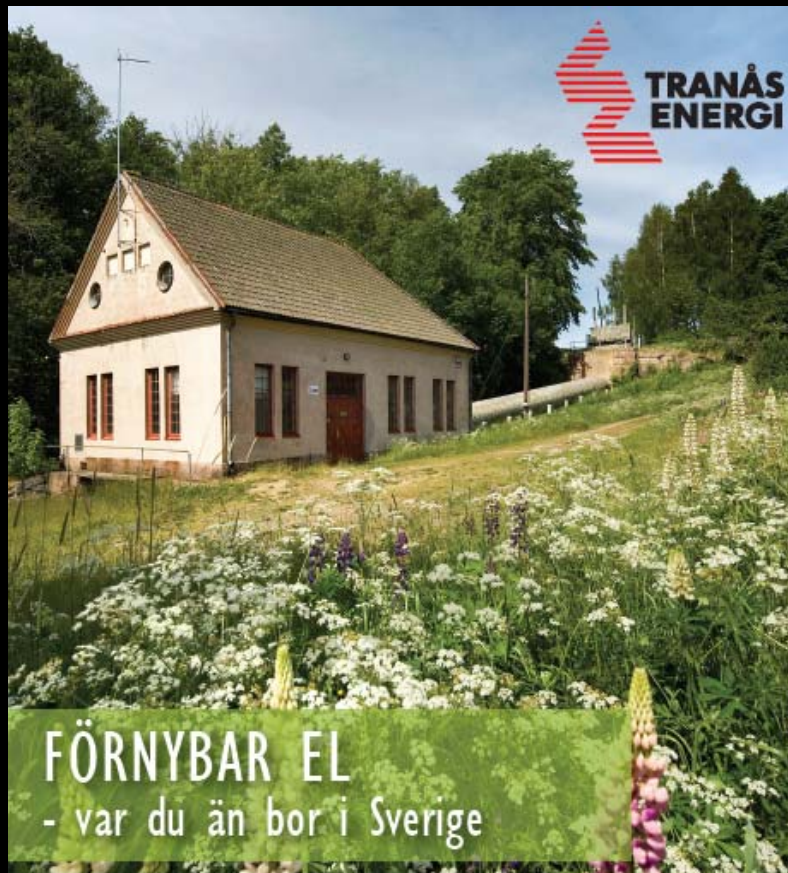
Tydliga värden att återskapa är viktigt!

Vad kan återskapas samtidigt som vattenkraften nyttjas?

Ett samutnyttjande är ofta möjligt!

Goda exempel är viktiga!

All el vi på Tranås Energi säljer är 100 % förnybar och vår egenproducerade el är märkt med Bra Miljöval. Som enda energibolag är vi även diplomerade av Älvräddarna för vår miljöanpassade vattenkraft.

Sverige har en fantastisk natur, genom att köpa el från oss hjälper du till att bevara den. Till ett av landets bästa priser dessutom.

0140-681 25 • www.tranasenergi.se • facebook.se/TranasEnergi

